

Argumenten tegen een totale rechtenoverdracht in een regisseurscontract

In veel gevallen waarin regisseurs contracten afsluiten, wordt hen verzocht om alle of vrijwel alle rechten over te dragen. Aangezien toekomstige opbrengsten van films een belangrijke bron van inkomsten kunnen zijn - ook het zgn pensioen dat door veel filmmakers niet op een andere manier wordt opgebouwd - is het weggeven van alle rechten geen verstandige zaak. Desalniettemin worden veel regisseurs gedwongen tot een totale overdracht (ook wel *buy out* genoemd), met als argument dat de film anders niet te exploiteren valt. Onze mening is dat dit anders ligt. Hieronder volgen een aantal argumenten die regisseurs kunnen gebruiken om andere rechtenafspraken te maken bij hun contractonderhandeling.

1. Een algehele overdracht van rechten is vaak niet nodig; een uitgebreide exclusieve **licentie** (= toestemming) biedt de producent wat hij nodig heeft voor een goede (internationale) exploitatie.
In veel branches buiten de filmpraktijk is een **licentiemodel gebruikelijk** in een situatie van opdrachtgever en -nemer. Dit geldt bijvoorbeeld voor de boeken-, de dagbladen, de grafische- en de softwarebranche. De praktijk duidt er dus *niet* op dat een overdracht noodzakelijk is voor exploitanten om een product succesvol te kunnen exploiteren.
Ook de **makers van** de eventuele **soundtrack dragen doorgaans hun rechten niet** over aan de producent. Zij zijn van rechtswege uitgezonderd van het wettelijke vermoeden van overdracht, en hebben gewoonlijk hun rechten al eerder overgedragen aan Buma/Stemra.
2. In geval van **faillissement** vallen de overgedragen rechten in de failliete boedel, waardoor je deze dus als regisseur vrijwel zeker kwijt bent. Een licentie daarentegen kan worden ontbonden. Daarom is er een belang voor regisseurs om licenties af te spreken in plaats van rechten over te dragen.
3. Sommige exploitaties worden uitsluitend of bij voorkeur **collectief** geregeld, waarbij met alle betrokkenen onderhandeld wordt over een verdeling van de opbrengst. Om aanspraak te kunnen maken op de collectieve gelden is een voorbehoud voor de betreffende rechten in de licentieverwerving door de producent - in het regiecontract of de opdrachtbevestiging - noodzakelijk. Dit doe je door in het regiecontract of de opdrachtbevestiging de volgende zin op te (laten) nemen :
 - *“Auteur is lid van de Vereniging VEVAM. Dit contract (of: deze opdrachtbevestiging) ziet niet op de reeds aan VEVAM op basis van de gesloten Exploitatie Overeenkomst overgedragen auteursrechten”.*In het geval je als regisseur in dienst van een ander (producent, omroep) werken maakt, kan je bij de arbeidsovereenkomst deze auteursrechten voorbehouden.
De tekst van de Exploitatie Overeenkomst van VEVAM is voor eenieder te raadplegen op www.vevam.org.
Het enige doel van VEVAM is ervoor zorgen dat bepaalde rechten blijvend collectief kunnen worden geëxploiteerd en de huidige vergoedingen voor regisseurs waarborgen. VEVAM wil daarbij de exploitatie van filmwerken niet in gevaar brengen, dat is in niemands belang, maar wil bevorderen dat regisseurs een billijke vergoeding ontvangen voor het gebruik van hun werk.
4. Voorts is het zelfs **onrechtmatig** om de rechten die je reeds aan VEVAM hebt overgedragen (voor o.a. kabeldoorgifte, thuishopie en leenrecht) nogmaals aan de producent over te dragen (of in licentie te geven). Indien een producent dat toch van je verlangt kun je hem/haar erop wijzen dat hij je aanzet tot *het plegen van wanprestatie*.
5. Tot slot kun je wijzen op het feit dat je bij een algehele rechtenoverdracht de **controle volledig verliest**. Want zelfs al word je een aantrekkelijk (netto) opbrengstpercentage in het vooruitzicht gesteld, het is nog maar de vraag of je deze vergoedingen in de toekomst daadwerkelijk ontvangt. Wat te denken van toekomstige exploitatievormen die bij contractondertekening nog niet bekend waren? Toch zonde als je eventuele vergoedingen daarvoor al bij voorbaat hebt weggetekend.

De conclusie van VEVAM en de DDG is dus dat een totale rechtenoverdracht niet noodzakelijk is (hoe stellig dat ook beweerd wordt) en dat een licentie om de hierboven genoemde redenen heel werkbaar en dus verreweg te verkiezen is. Een totale rechtenoverdracht is niet alleen niet nodig, het is ook volstrekt onredelijk. Als alle leden van VEVAM/DDG een dergelijke overdracht dan ook terecht weigeren kan behoud van onvervreembare rechten door regisseurs net zo normaal worden als bij muzik auteurs.